

Til
Helse- og omsorgsministeren

Kopi til
Ketil Kjenseth
Sveinung Rotevatn
Helse- og omsorgskomiteen
Arbeids- og sosialkomiteen
Arbeiderpartiet
Høyre
Fremskrittspartiet
Kristelig Folkeparti
Senterpartiet
Venstre
Sosialistisk Venstreparti
Miljøpartiet de Grønne

Aftenposten, NRK, Dagsavisen, Klassekampen,
Morgenbladet, Vårt Land,

Vedlegg
Fagbladet GESTALT

Vår referanse
NGF/29 juni 2014/KA/AHH/001

Bedre tilbud innen psykisk helse- økt behandlingsskapitet gjennom utvidet behandlingstilbud.

1 Innledning

Norsk Gestaltterapeut Forening (NGF) har med særlig stor optimisme fulgt regjeringens løfte om å arbeide aktivt for et bedre tilbud innen psykisk helse i kommunene og ønsker reformen fritt behandlingsvalg velkommen. Det er inspirerende og motiverende for vår yrkesgruppe å oppleve stortingsrepresentanter og en regjering som viser handlekraft og gjennomføringsvilje for en så viktig sak som et styrket psykisk helsetilbud.

Regjeringen er opptatt av at helsetjenestene i kommunen skal være effektive, koordinerte og helhetlige. Pasienten skal ha frihet til å velge. Et viktig tema synes å være spørsmålet om hvordan vi kan legge til rette for nye roller og samarbeidsformer. NGF velger å møte prosessen proaktivt og ønsker å komme i dialog med våre innspill til Helse- og omsorgsministeren.

1.1 Kort om Gestaltterapi

Gestaltterapi er en internasjonalt anerkjent psykoterapeutisk retning, utviklet på slutten av 40 - tallet. Gestaltterapiens metoder er å bevisstgjøre mennesker på egne følelser, reaksjoner og handlinger slik at de tydeligere kan erkjenne og se seg selv og sine valg. Gestaltterapien søker til å jobbe ”her og nå”, med utgangspunkt i prinsippet om at «å lære er å oppdage». På flere områder er gestaltteorien og gestaltterapeutiske metoder sammenfallende med kognitiv terapi og mindfulness. Man kan si at grunnprinsippene tidvis er de samme. Nasjonale og internasjonale forskere, teoretikere og terapeuter i Gestaltterapi har praktisert og videreutviklet disse teoriene og metodene de siste 60 årene.

1.2 Kort om NGF

NGF startet i 1989 og er en landsdekkende fagforening for Gestaltterapeuter. Foreningens kjerneområde er å lage gode rammevilkår for Gestaltterapeuter. Foreningen har over 500 medlemmer hvorav 320 er praktiserende terapeuter. Våre medlemmer kan vise til svært spennende resultater og flotte forbedringer i klient/ pasientgruppen sin. Utdanning av Gestaltterapeuter foregår hovedsakelig gjennom Norsk Gestaltinstitutt Høyskole i Oslo. Høyskolen har godkjenning fra Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) og bidrar sterkt til økt satsning på forskning innen fagområdet gestaltterapi.

NGF har et eget Faglig Etisk Råd som kontinuerlig kritisk ivaretar foreningens etiske prinsipper og retningslinjer. Fagforeningen skal bidra til å opprettholde en faglig høy standard gjennom krav til profesjonell faglig oppdatering og sertifisering. NGF er medlem av Norsk Forbund for Psykoterapi og European Association of Gestalt Therapy.

NGF arbeider aktivt for å fremme gestaltterapi som behandlingsform. Dette gjør fagforeningen blant annet gjennom å formidle Gestaltterapeutisk forskning og forskningsresultater. Viktige initiativ i dette arbeidet er å jevnlig arrangere Gestaltkonferanser og Gestaltsaloner (temagrupper) og dialogkonferanser terapeutene imellom. Årsmøtet er styrets øverste organ og NGF utgir det vedlagte magasinet Gestalt.

2 Økt behandlingsskapasitet gjennom et utvidet behandlingstilbud

Med henvisning til Representantforslag 54S, vises det bla. til behov for lavterskeltilbud og man ønsker å særlig styrke det forebyggende arbeidet og lavterskeltilbudet i kommunene. Det beskrives at formålet med lav-terskeltilbud er at alle kommunens innbyggere lett og raskt kan komme i kontakt med helsepersonell som har kompetanse på forebygging, utredning og behandling av psykiske lidelser. Eksempler på lavterskeltilbud som gis er familie-sentre/ familiens hus, kommunepsykologer, psykisk-helseteam, helsestasjonen, gruppetilbud i regi av frivillighetssentraler og frivillige organisasjoner, internettbasert terapi for ungdom, døgnbaserte hjelpetelefoner for psykisk helsehjelp og mestrings- og selvhjelpskurs.” Stortinget har enstemmig bedt regjeringen utrede en opptrapping for førstelinjen innen psykiske helsetjenester.

Regjeringen la 15 juni 2014 frem et forslag til ny helsereform. I den blir det understreket at det er pasientens behov som skal være styrende og ikke systemets behov. Statsministeren fokuserer på å styrke individets rettigheter i form av fritt behandlingsvalg. Det innebærer bla. redusere unødige lange køer, utnyttelse av privat og offentlig behandlingsskapasitet, rette oppmerksomhet og villighet til å se på muligheter som finnes i samfunnet, og ta alle de gode i bruk.

I 2015 skal regjeringen legge fram en stortingsmelding om primærhelsetjenesten. Statssekretær Lisbeth Normann ønsker brukernes råd og anbefalinger om hvordan fremtidens primærhelsetjeneste bør se ut. Hun sier at regjeringen vil flytte makt til brukerne og skape pasientens helsetjeneste. Alle er i større eller mindre grad berørt av helsetjenestene i kommunen og hun sier videre at det derfor er viktig å få brukernes behov og synspunkter inn i arbeidet med stortingsmeldingen.

NGF imøtekommer forslag til fremtidig retning for bedre tilbud innen psykisk helse som riktig og nødvendige og som svært positive. Som nevnt innledningsvis ønsker vi å være proaktive og bidra til å sette retningen for å utvide kapasiteten og bedre tilbudet til Norges befolkning. Med bakgrunn i Representantforslag 54S og Regjeringens ved Helse- og omsorgsministerens politiske

signaler, velger Norsk Gestaltterapeut Forening å formidle sine umiddelbare innspill til de pågående politiske prosesser.

2.1 NGF inkluderes på Helse- og omsorgsdepartementets liste for høringsinstanser

Som fagforening for en viktig yrkesgruppe og, etter vår mening en viktig faglig retning innen tilbudet knyttet til god psykiske helse, ønsker vi å delta aktivt i dialogen og utviklingen av helsetjenester i Norge. NGF er gjort kjent med at HOD har liste med tverrfaglige høringsinstanser og beklager at foreningen ikke selv har tatt initiativ for å inkluderes som faginstans på denne listen tidligere. Dersom det pr i dag er hindringer for at NGF kan inkluderes som høringsinstans, anmoder vi om dialog og veiledning ift hvilke tiltak NGF må ta tak i for å endre dette. Dersom der ikke er hindringer for dette, anmoder NGF Helse- og omsorgsministeren om å etablere Norsk Gestaltterapeut forening (NGF) som fast høringsinstans innen fagområdet psykiske helse snarest.

2.2 En naturlig del av primærhelsetjenesten

Gestaltterapeuter er et landsdekkende høyskoleutdannet fagmiljø bestående av mer enn 500 psykoterapeuter. Vi er således en faggruppe som med enkle tiltak kan bidra til å utgjøre en kapasitetsforskjell i primærhelsetjenesten for psykisk helse. Det å velge å benytte vårt tjenestetilbud lokalt, kan bidra til å løse opp i allerede etablerte og sprengte behandlingsskapasiteter. Et slikt initiativ kan være et svært viktig tilskudd for at pasientene skal komme til behandling tidligere enn hva som er realiteten i dagens systemer.

Det er viktig at den påkjenningen det er å gå lenge og vente på behandling reduseres, ikke minst fordi lange ventetider i mange tilfeller vil kunne forverre tilstanden til pasienten. Dette initiativet har både sosialøkonomiske og helsemessige fordeler gjennom at det kan bidra til å senke sannsynligheten for forverret almenntilstand ved å stå i kø.

Regjeringen tar nå til ordet for friere valg av helsetilbud i ny helsereform, og NGF opplever at det i dette implisitt ligger en intensjon om å tenke grunnleggende nytt når det kommer til tjenestetilbud og omfang. Det er på høy tid med nyskapende tanker og systeminnovasjon og ambisjonen må være tverrfaglighet og samarbeid på tvers av ulike teoretiske faglige retninger. Det må legges til rette for utvidet tjenestetilbud gjennom et faglig supplement, som feks gestaltterapi, innen det etablerte psykiske helsevernet.

2.3 Refusjonsrett og tilskuddsordning

Et mer tilgjengelig psykisk helsevern handler også om privatøkonomi og dermed pasientens refusjonsrett. Når det er behov eller ønske om det, bør det være et mål at leger kan henvise sine klienter til Gestaltterapeut på lik linje med henvisninger til feks psykolog. Folketrygdlovens § 5, stønad til helsetjenester må derfor revideres og det bør innføres rett til stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling til flere grupper fagpersonell enn det som er gjeldende pr i dag.

Det handler om å benytte tilgjengelig fagkapasitet og det handler om å gi pasienten reell frihet til å velge fritt. Rett til fritt behandlingsvalg må handle om rett til å kunne velge en Gestaltterapeut dersom pasienten i dialog med sin lege ser det som et godt og tilfredsstillende behandlingsvalg.

2.4 Formaliserte stillinger

Ved flere av de distriktpspsykiatriske sentrene (DPS) er det i dag tilsatt gestaltterapeuter som miljøterapeuter og miljøarbeidere. Vi anbefaler at dette utvides til å være mer formaliserte løsninger gjennom at Helse- og omsorgsdepartementet proaktivt anbefaler etablering av:

1. Faste stillinger og stillingsbeskrivelser for Gestaltterapeuter ved distriktpspsykiatriske sentre og andre kommunale behandlingstilbud.
2. Faste stillinger og stillingsbeskrivelser for Gestaltterapeuter ved Helseforetakene og i andre behandlingstilbud innenfor det psykiske helsetilbudet.
3. Som et viktig ledd i arbeidet med forebygging knyttet til beredskap, krise og krig skal det etableres tverrfaglige miljøer i lokale og nasjonale kriseteam. Gestaltterapeuter bør inngå som en naturlig del av dette tverrfaglige miljøet og er således også en viktig ressurs i det psykososiale oppfølgingsarbeidet.
4. Tilrettelagt for autorisasjon som helsepersonell

2.5 En synlig del av førstelinjen – redusert bruk av antidepressive legemidler

Et mer tilgjengelig psykisk helsevern handler også om å øke antall behandlere og å gjøre behandlingen effektiv på kort og lang sikt. NGF ønsker at våre medlemmer skal være en naturlig del av en opptrappingsplan av førstelinjetjenesten innen psykiske helsetjenester, både innen primærhelsetjenesten og i de tverrfaglige miljøene som samarbeider med spesialisthelsetjenesten. NGF mener at kapasiteten innenfor vårt fagmiljø kan bidra direkte til å redusere bruken av antidepressive legemidler.

Man kan tenke seg en hypotese der mangelfull behandlingsskapasitet er en av årsakene til at man i dag ser en økning på 27 % i bruk av antidepressiver blant unge kvinner i alderen 15 – 19 år ref Utdanningsnytt.no, 5 juni 2014. NGF mener en her kan spore en utvikling der diagnostiseringsfokus tillegges vekt heller enn forståelse og respekt for naturlig menneskelig reaksjonsmønster i pasientens kontekst. En konsekvens av en slik tilnærming gir en markant økning av medisinerings blant eksempelvis kvinner i alderen 15 – 19 år. Dette er en utvikling og trend som verken er god helsepolitisk praksis eller god samfunnsøkonomi.

Den Norske Legestanden og NAV må gis kunnskap, mulighet til, og oppfordres av politiske myndigheter og Helse- og omsorgsdepartementet til å benytte et utvidet faglig tjenestetilbud for å snu den uønskede trenden som for eksempel utdanningsnytt viser til.

2.6 Et åpent sinn

Helse- og omsorgsdepartementets kampanje et «Åpent sinn» appellerer til utvidet forståelse og kunnskap om psykiske lidelser. Et «Åpent sinn» er også å se Gestaltterapeutmiljøet som gjennom mange år har vært et supplerende tilbud til primærhelsetjenesten i Norge. Et åpent sinn er å anerkjenne og se den uutnyttede ressursen NGFs medlemmer representerer.

Våre medlemmer bidrar direkte inn til å forsterke tverrfagligheten i helseapparatet i kommuner og fylker. Våre medlemmer erfarer hver dag interesse og nysgjerrighet i de etablerte tverrfaglige miljøene som er der ute. Det finnes flere gode eksempler på legekontorer som har

gestaltterapeuter inne i sitt behandlingstilbud. Disse erfaringene bør synliggjøres og løftes til flere deler av primærhelsetjenesten. Videre kan det nevnes at boken «Innføring i Gestaltveiledning» ved Rigmor og Reidulv Dyrkorn anbefales i legeföreningen tidsskrift (Johansen, 2010) som verktøy der «samtalens kunst og prinsipper for god lytting» fremheves.

3 Flere friske folk i Norge – raskt tilbake i arbeid

Norsk Gestaltterapeut Forening opplever at samfunnets behov, Regjeringens og Stortings politiske ambisjoner og NGFs faglige ambisjoner og kapasitet, har et sammenfallende og felles mål. Flere friske folk i Norge, på raskest mulig tid. Det vil gi mindre sykefravær, flere folk i arbeid og et bedre samfunn.

Vi tenker at vår faggruppe per i dag er en uutnyttet kapasitet som med enkle strategiske grep kan bidra i stor grad til å løse både kapasitetsutfordringen og, i noen tilfeller behandlingskvaliteten, innenfor fagfeltet psykiske helse. NGF tror at frihet til å velge selv innebærer at pasienter skal kunne ha muligheten til å velge tjenester som er egnet for seg og sine behov. Gestaltterapi viser seg stadig å være et meget godt tilbud for en rekke mennesker med ulike behov. Dette mener vi er samsvarende grunnprinsipper både med blå – regjerings politikk og Gestaltterapeutisk tenkning. Vi er helt enig i at vår aktivitet skal handle om pasientenes behov. At det skal være lettere å få god faglig hjelp og støtte og at det skal være flere muligheter for den enkelte. Vente tid er skadelig og dyrt og vi ønsker å bidra til en mer riktig bruk av fagkapasiteter samtidig som Gestaltterapi kan være et godt tilbud inn i de tverrfaglige miljøene i helse-Norge slik at flaskehalsene blir borte og pasientene får større styringsrett over egen helse.

NGF håper at vårt initiativ og våre synspunkter oppleves som positive, realistiske og konstruktive bidrag i det felles løftet som må tas. Den 27. september 2014 feirer NGF 25 års jubileum i Norge. Dette skal behørig markeres på Det Norske Teater og det ville være svært hyggelig om Helse- og omsorgsministeren ville komme og holde åpningstalen på vår jubileumskonferanse. NGF ser frem til å høre fra Helse-og omsorgsministeren.

Med vennlig hilsen

Kristin Austheim
Leder
Norsk Gestaltterapeut Forening

Anders Haugeli Halvorsen
Nestleder
Norsk Gestaltterapeut Forening